

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Stella clericorum

[Leipzig], um 1492

Stella clericorum cuilibet clerico summe necessaria

[urn:nbn:de:bsz:31-310097](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-310097)

Stella clericorum cuiuslibet clerico summe necessaria

Nisi stella matutina in medio nebule. i. peccatorum
Proprietates h^o stelle matutine p^ont referri ad que
libet doctorum fidei. i. sacerdotum Et p^ontent in his v^o
sibus **L**ucis splendor fert secum. fert quoque rorem. **I**ngens
dat letum. vigilansque. decens. preit ipsum. **S**olem defectum lu-
ne comitans h^oemis. **T**pe lucefcit. cedens estate quiescit

Glosa

Mis splendor fert secum. vt ibi vos estis lux mundi fert
q^o rorem. scz in p^odicacione. vt ibi **T**enebrosa aqua i nu-
bibus aeris. **I**ngens e. vt ibi **E**cce sacerdos magnus. **D**at letum
.i. facit audientem p^odicacionem letum qui e in tenebris igno-
rante. **V**igilansq^o dr. vt ibi **H**is seruus que cum venerit d^os. inuene-
rit vigilantem. **D**ecensq^o dr. scz p^o bonam famam et honestam conuersationem.
Preit ipm. sol. i. christum qui e verus sol iusticie. sicut miles
d^om suum p^ocedit inimicos occidendo suo gladio acuto vt mortui
modo viuunt christo. **D**efectum lune comitans. i. sancte ecclesie p^o eo
passione. vñ **Q**uis infirmat. et ego non infirmor. **H**emisq^o tpe
lucescit. i. in tempe tribulationis apparet in calore fidei. **C**edens
estate quiescit scz i iuuetute a seruo luxurie et a ceteris vitijs. vñ
Qui potuit transgredi et non est transgressus. **S**alom^o. **M**emo-
to creatoris tui. et. **A**post. **D**iuisiones ministrantium sunt in ecclesia
dei. scz actiuus p^olatiuus et p^olati. **U**nusquisq^o in sua vocacione et
in suo ordine vel misterio vel officio intendat. vt vtiuose et viri-
liter in vinea opere. **U**n. **C**risostom^o. **M**ulti sunt p^olati siue sa-
cerdotes nomine. sed pauci sunt dignitate vñ **ap^os.** **M**elius est esse
paucos et vtilis q^o multos et inutiles. **L**ucas. **M**ellis quidem
multa. oparij vero pauci. scz fideles et veri. **H**ieronym^o. **S**er-
uitas facit p^oriu in rebus honestis. nihil chari^o deo et hominibus ha-
bitibus ratione bono et vtili pastore. **J**ohanes. **P**astor bonus
aiaz suarum ponit p^oouibus suis. vñ ter dictum e petro. **P**etre amas

me. **B**losa **A**mas me plus q̄ tuos agnatos ac amicos. plus
q̄ res tpales. plus q̄ te ipm. pascce oues meas. vñ dñs in euā
gelio **Q**ui amat aīaz suā plus q̄ me. nō ē me dign⁹. **A**pосто.
Erūt homies seipfos amātes **I**lli dicunt seipfos amare q̄ suuz
honorē et cōmodū pl⁹ diligūt q̄ honorē dei **A**ug. in li. de doc-
christiana **I**lli vere deū diligūt qui n̄h̄l aliud q̄ vt nomē dei
glorificēt exercent **U**n̄ iā pauci volūt sustinere p̄pter christum
paupertatē. cōtemptū dolorē. **S**z cupiunt diuitias honores. ⁊
suauitates hui⁹ mūdi **T**ales em̄ nō suscipiūt curas aīarum v̄l
platuras p̄pter onus v̄l propter iugū domini. sed propter ho-
norē **L**ura em̄ animaz non debetur honori. sed oneri

Ultiplex em̄ est questio quō sacerdos v̄l pastor curaz
suā intrauerit. vel quō in ea vixerit. vel qualiter eā rex-
erit. vel patrimoniu crucifixi expenderit. vel propter quem finē
eam susceperit vel vt pascat gregem sibi commissū v̄bo ⁊ bono
exemplo. v̄l vt pascatur a grege **U**n̄ hoc nomē pastor deriuat
ab hoc v̄bo pasco. scis. et nō a pascor pasceris **U**nde illō **B**ie
remie Pastores pascebant se. et gregem meum nō pascebant.

In vltia em̄ rōne reddenda dixit ioseph. i. christ⁹ q̄ est
ver⁹ ioseph fratrib⁹ suis. s. pastorib⁹ ecclesiaz **A**men
dico vobis nō videbitis faciē meā donec adduxeritis fratrem ve-
strū minimū **B**losa. **Q**ui minimū requirit. nō obliuiscit ma-
iorē. vñ illud **S**anguinē eius. i. animā eius de manu tua req̄-
ram **G**rego. **T**ot mortibus digni sūt negligētes pastores q̄
negligūt animas **U**n̄ videat quisq̄ pastor v̄l sacerdos quō cu-
ram suā intrat. v̄l quō eam regat. vel qualit̄ in ea viuat. v̄l p̄-
pter quā finē eā susceperit. l. quō patrimoniu crucifixi vt dictū
est expendat. ne a dño ei obijciat in reddendo rationē pronice.
Amice scz tpalum rex et nō animaz quō huc intrasti nō ha-
bēs vestem nuptialē. i. charitatē. quia p̄pter charitatē. i. deū qui
est vera charitas curā tuā intrasti vt gregē tibi cōmissum pas-
ceres v̄bo ⁊ bono exemplo. s. vt pascereris ab eo. i. vt negligēs

et oculos et viuens luxuriose et eo obmutescente dicat dñs
Ligatis manib⁹ ne possit se defendere et pedib⁹ ne possit fu-
gere. p̄citate eū i tenebras exteriores. i. cōtinuo et perpetue v̄rē
tes. quia plus dilexit lucē temporale q̄ animā. p̄ quib⁹ fili⁹
dei mortē sustinuit. Et quia hic vixit delitiose et tot⁹ suspira-
uit in peccatis. totus suspiret eternaliter in penis. Et quantum
gloriat⁹ est in delitijs vite hui⁹. t̄m locum date ei in tormētis
et facite eum montē in inferno. et ardeat vt oleū in flāma. **Uñ**
ysai. Apportari te faciam sicut gallū gallinatū. qui portat de
foro pedibus sursum erectis et dimisso capite. et decoquitur in
olla. sic tu decoqueris in olla gehennali varijs cruciatibus. vt
pena correspondeat culpe. qz non cantasti non generasti. et cuz
alijs maior reputaberis. sicut gall⁹ gallinat⁹ maior est alijs.

Uñ beneficiū alicui porrigitur valde gaudz. sed non
querit primo quis sanctorū sit patron⁹ in ecclesijs. q̄ quā-
tū valeat in tporalibus. **Uñ** iam pauci curant quō curam
suam suscipiunt vel intrant. aut qualiter eam regant vel in
ea viuant fm̄ deum nec symoniā abhorrent. sed heu ipsa iam
in pluribus dñatur. **Br.** Si quis ea intentione grad⁹ eccle-
siasticos vt bñficia querit. vt inde habeat vite necessaria. hic p̄-
uerso ordine vult celestia mercari. **Longe** em̄ melius esset men-
dicare vel arare vnde viueret. vñ **Johannes** Qui non intrat
in ouile per ostium. i. christum. sed ascendit aliunde. ille fur est
et latro. fur est furādo sibi virtutes ab alijs. latro est occidendo
aias. fur nō venit nisi vt furetur mactet et perdat. furetur vir-
tutes mactet corpus et perdat animā in gehennam ignis.

Uñ bet pastor et sacerdos in se tenet habere tria. scz
scientiam eloquentiam et bonam vitam. **Scientiaz** de-
bet habere diuinorum librorum. ac eorum intelligentiam in q̄-
bus deum cognoscat. se et alios. **Uñ** **Bernar.** Multi multa
sciunt. seipos autem nesciunt. Qui seipsum non cognoscit
nihil scit. **Hec** est em̄ p̄batissima scientia inter philosphos se-
culares. dicunt em̄. p̄gnose seipsū. **Qm̄** aug. in li. de sancta trī-

*Demou
nam furget ut
nec in seiam
p̄uocem. fm̄
Dor v̄rē dñi
die p̄fina f̄
be par r̄uon.*

J

Requis ad p̄fina J

Dei presert scientie celestium terrestriu et infernoꝝ. propriam co-
gnoscere infirmitate **Un̄ q̄ ber.** Dñe da mihi scire te agnoscere
me diligere te. **Eloquentiã** dicitur habere discretã. vt ea q̄ scit et in-
telligit alijs predicet. ne abscondat pecuniam domi sui. i. ne sit
canis mutus in domo. i. ecclesia **Un̄ ysai** Clama ne cesses et
anũtia populo meo scelera. eoz **Tullius** Melius est eloqui co-
plose et prudenter q̄ aliquo sine eloqũtia acutissime excogitare
.i. eloquentia est scientia recte proferendi ex cogitatione cũ or-
natu verboꝝ et pondere sententiarum **Idem** eff. cãtius est au-
dire q̄ audiri **Idem** sacerdos tenet habere scientiã et eloquen-
tiã. **Un̄ gre.** In scientia sacerdotis nec est venia nec excusatio
Daniel alibi **ezechiel** Qui aut̄ docti fuerunt fulgebunt quasi
splendor firmamenti. id est solis. et qui ad iustitiam erudiunt
multos quasi stelle in perpetuas eternitates **Un̄ apost.** Du-
plici honore honorandi sũt sacerdotes. primo ppter officij dig-
nitatẽ **Secundo** propter doctrinã. precipue illi qui fideliter la-
borant in euangelio quia ordo fidelium prelatoꝝ est precipuus
Vitam bonam tenetur habere sacerdos. vt que ore predicat
opere compleat. **actu. i.** **Lepit** iesus facere et docere **Hier.** quid
em̄ aliud est bene loqui aut pdicare et peruersẽ viuere q̄ p̄prio
ore seipm̄ pdemnare **Oriã.** Qui aliũ nõ instruit seipm̄ docere
nõ potest **Breg.** nõ i verboꝝ splendoze predicator gloriẽt. sed
in ope virtutũ **Hiero.** Doctozis est lapsus manũ porrigere ad
iutricem et errantibus ostendere iter veritatis. **gre.** **Bon⁹** do-
ctor est qui humiliter seruat disciplinã. et per disciplinã non in-
currit superbiã **Crisost.** **Uis** bonus apparere. circa vitã tuã
esto austerus. circa alioꝝ peccata esto benignus **Audiant** te
homines parua mandãtem et grauiã faciẽtem. **grego.** **Cui⁹** vil-
ta respicitur. restat sermo. contemnetur.

Uis em̄ pastor siue sacerdos sit sedul⁹ in cura sibi
missa et in ambone fidelis pdicator vt p̄o dñi. vt **pa. 24**
in et dño plebẽ p̄fectã. in cathedra. vt **pr⁹ q̄ discret⁹** iudex in con-

A iij

fessione mediator int̄ deū ⁊ peccatorē. vñ **Erifost.** Nō erram⁹
modicā pñiam iniūgentes. Nōne melius est ppter miam, reddē
rōnē q̄ ppter crudelitātē. Nā vbi paterfamilias ē larg⁹. dispen
fator ei⁹ nō d̄z esse tenax. S; deus ē benignus. vt qd̄ sacerdos
est austerus.

De quo dicitur
in libro
de humilitate
capitulum
20. et 21.

Et etiā sacerdos vl⁹ pastor pl⁹ in afflictioꝝ ppassione ⁊
hospitalitate. et in elemosinaꝝ pro posse largitione du
plici scz. corpali et spūali. Spūalis p̄tinet in hoc vsu. **Corrigo**
parco p̄cor doceo fero psulo soloz. **Corrigo** errantē. parco intimi
cis. p̄cor p̄ iimicis. doceo insipiētes. fero sustinētes. psulo pusil
lamines. soloz fbulatos. **Corpal** p̄tinet i hoc vsu. **Colligo** po
to cibo redio tego v̄sito cōdo. Sūt etiā septem spēs elemosine.
Prima est quā hō sibi p̄si dat. vñ **Salomō**. Miserere aie tue
placēs deo. **Tercz** qui sibi nequā cui bon⁹. **Secūda** elemosia po
nit supra pedes dñi quā dat ostiatim medicātib⁹ ⁊ peregrinis
⁊ hospitib⁹ in hospitio colligēdo ppter deū vñ **Esaias**. frange
esurienti panē tuū. **August.** Elemosina est vnguentū quo ma
ria magdalena vnxit pedes dñi. i. pauperes qui sūt mēbra ei⁹
vngebat. **Tercia** ponit i gremiū dñi. que dat leprosis infirmis
et captiuis. p̄cipue inter paganos. vñ **Ecclesiasticus**. Abscō
dite elemosinā in sinu paup̄z. **Quarta** ponit in man⁹ dñi. q̄
homo dat viduis et orphanis. ⁊ illis quos pudet medicare. et
q̄ magnū defectū sustinent ppter honorē t̄palē. p̄cipue aut̄ quā
dat amicis et cognatis et indigentib⁹. vñ **Illud**. Et carnē tuā
ne despexeris. **Latbo**. Ignotū tibi tu noli p̄ponere notis. **Qui**
ta est que ponit supra cor dñi. cū homo dimittit offensas sibi il
latis. v̄bis iniurijs et rebus ablatis. vñ **Dimittite** et dimittet
vobis. **Sexta** ponitur in os dñi. quādo quis offert ad araz. p
posse suo de rebus iuste acquisitis. vbi offert sacrosanctū cor
pus dñi pro salute viuoz et mortuoz. **Et** cū quis dat sacerdo
tibus elemosinā cuiuscūq; professionis vl⁹ ad calicē vl⁹ ad orna
mentū et decore domus domi. vñ **Apost.** Operemur bonū oēs
dū tempus habemus. maxie aut̄ ad domesticos fidei et doctos

res. scz sacerdotes qui sūt illuminatores fidei **S**eptima est cū
qua christus totus vestitur. que datur mortuis qui sunt i pur
gatorio. **U**nde in libro **M**achabeorum **S**ancta ergo et salu
bris est cogitatio pro defunctis exorare. vt a peccatis eorum
soluantur **S**ancta pro compassione. salubris pro elemosinaz
largitione. vnde **M**atthens. date elemosinam et munda erunt
vobis omnia. **D**aniel. Redime elemosinis peccata tua. **B**er
nardus. **E**lemosina data in vita est lucerna que illuminat ani
mam ne cadat in tenebras eternas. **I**dem **O** homo si ieiunas
in hoc non differs a dyabolo. quia ipse nunq̄ comedit. etiam
si vigilas ipse nunquā dormit. si continens es. ipse nunquā coit
si silenciū tenes. ipse nunq̄ verbis defluit. in hoc solum maxime
dyabolum superas. si ad elemosinam operam prestas. **H**eda.
Frustra adozaturus manus suas expandit ad teum. qui eas
ad subueniendum proposse suo pauperi non ostendit. **A**pосто.
Dietas ad omnia valet. Nam si quis lubricum carnis patitur
vapulabit. sed non peribit. **H**ieronymus. Non memini me les
gisse aliquem esse damnatum in hoc seculo. qui vitam duxit li
beralem. **G**regorius. Nunq̄ est vacua manus a munere aut
propter munus vbi est archa cordis repleta bona volūate. **A**u
gustinus. **Q**ui dat propter presentum pudorem. vt interpellā
tis tedio careat. rez et meritum perdit. **U**nde versus. **D**a fa
cie leta. sine leticia faciei. scz tue. **S**i dederis perdis rem meritū
q̄ rei. **A**póstolus. **H**ilarem datorum diligit deus. **A**ugustinus.
Elemosina est res sancta augens presentia. et minuens peccata
separans a demonibus. iungens angelis. et est quasi murus in
expugnabilis circa animam. **T**hobias. **M**agna fiducia est ele
mosina coram deo. omnibus facientibus eam. **I**dem. **E**lemosi
na ab omni peccato liberat. et non sinit animam introire in te
nebras eternas. **S**alomon sicut aqua extinguit ignem. sic ele
mosina peccatum. **E**lemosina enim extinguit ignem peccati. ig
nem ire dei. et ignem totius gehenne.

Am dictū est de elemosina duplici scz spūali et cōpali
et de speciebus eius cū aurozitatib⁹ pbatis Nūc dicen
dū est de suffragijs quib⁹ sacerdos aiab⁹ existentib⁹ in purga
torio tenetur suffragari quoz elemosinis vs⁹ est et vti quib⁹
animab⁹ purgādis in peni purgatorij annus pro die statuit
in penitētia in hac vita neglecta vel nō peracta que anime sūt
tertia ps ecclesie expectātes in purgatorio liberationē **Exēplū**
de filijs israhel p desertū transeuntib⁹ xl annis qd xl diebus
transissēt si cōn deū nō peccassent **Triplex** em̄ dr ecclesia scz in
hoc mūdo militās in celo triūphans in purgatorio expectans
(vt p̄dictū est) liberationē quib⁹ quattuor modis p̄cipue p̄t s̄b
ueniri vñ **Plus** Missa p̄ces dona ieiunia quattuor ista **Absol**
uunt aīas quas purgans detinet ignis **Qui** ignis et cetera pe
ne purgatorij grauiorē et acerbiorē sūt q̄ omēs pene mar
tiz et omīa ḡna tormētoz que in hoc mundo a tyrannis potu
erint excogitari et adinueniri q̄rū aīazū numerus oīm homi
nū videntū multitudinē excellit vñ **August** Nescit quid pete
qui purgatorijū petit **Deus** q̄ dulce erit in hoc seculo satisfacē
Dico q̄ est grauius in purgatorio esse q̄ hic penā sustinere q̄
diu oculus potest claudi vt ap̄t̄i q̄ illa pena quā habuit be
atus laurētius in craticula **Un̄** vna lacrima de puro corde
plata plus purgat q̄ decē āni in purgatorio tñ inter duo ma
la minus malū est eligendū **Un̄** aīe clamant vt **Iob** Misere
remini mei miseremini mei saltē vos amici mei qz man⁹ domi
ni tetigit me **Duplex** em̄ man⁹ intelligitur in hoc loco scz ma
nus tangentis s̄ in purgatorio animas purgans expectantes
liberationē et manus danmantis scz in inferno **Un̄** **Macha**
beoz **Sancta** ergo et salubris est cogitatio p̄ defunctū exora
re sancta per p̄passionē caroz salubris per elemosinaz largi
tionē et orationē fidelijū q̄ p̄cipue sacerdotum quibus p̄mittū
tur anime quia elemosine sūt cibus animaz ozo vero por⁹ le
iunia fidelijū magna refectio et conuiuium peregrinatio caro
rum penarum alienatio et ereptio **Indulgentia** vero eis data

prodest prout hic meruerunt dū viuerēt **Uñ** legit in commē-
dationib⁹ animarū **De** cui soli cōpetit medicinā prestare post
mortē. i. indulgentiā. qz ibi anime sūt de foro ecclesie expectan-
tes liberationē. scz in purgatorio. qz manus domini tetigit vt
dictum est **Pro** omnibus aut remedijs quib⁹ animab⁹ existen-
tibus in purgatorio potest subueniri. missa p̄cellit **Breg. P**
quantū et viuificum domū dei. quā nūq̄ diuina celebrantur
misteria quā ibi cōcurrant duo virtuosa opera. scz vnius pec-
catoris conuersio. vel ad minus vnius anime de purgatorio
liberatio **Uñ** caueant heredes parentum et caroz mortuoz
cōmissarij testamentoz. et maxime sacerdotes et ceteri. quibus
anime cōmittuntur. vel quoz elemosinis vsi sūt vel vtunt. **Ne**
aliquo modo eis hec remedia subtrahāt vl' differant. qz eoz vl-
aticum est. quia pro furto et summo sacrilegio eis reputat. qz
primo mortaliter peccant in deum. qui eas sanguine suo rede-
mit **Secdo** in sanctos ⁊ in om̄es angelos. de quoz collegio sūt
dū liberantur **Tertio** peccāt in om̄es aīas existentes in purga-
torio. quia impediunt eaz absolutionē **Quarto** peccāt in om̄-
nes christianos viuos. p quibus anime liberate a peis orarēt
et intercederent ad deū. **Pro** quibus neglētis tales si nō satis
fecerint in p̄nti grauiter puniēt. ⁊ in futuro seclō dānabuntur.

Equit vt sup̄ dictū est. vt quisuis pastor sit sedul⁹ ⁊ fi-
deliter sollicitus p grege sibi cōmissō. s. pro viuis et p
defunctis ⁊ nō psonaz acceptor quia christ⁹ gñaliter vno eodē
qz p̄tio. i. sāguine oēs redemit. vt mereamur a domino directe
cōmendari dicente **Euge** serue bone. quia super pauca fuisi fi-
delis. supra multa te constituam.

Uo ergo ordine censet ille q sp̄ absens est a cura sua
nec p̄est vt pastor nec regit vt mercēnari⁹ **In** illo esti-
mo ordine in quo nullus ordo sed sempitern⁹ horror inhabitat
Her. Miror clericos aliud esse q̄ q̄ apparent in vestitu ⁊ ha-
bitu aut quantulū sūt clerici. gestu et actu neutrū exercent. nec
regūt se vt clerici deberēt. nec pugnāt vt laici. scz inordinate plus

res ex eis vluūt ꝑ canones ⁊ statuta ecclie ꝑſidentes ſcipſos et
totiꝝ cleri honeſtatē **Et** qꝫ hic cū omibꝫ puerſe viuētes moribꝫ
et vita ꝑcipiāt. oī pena in futuro puniēt. vñ **Origenes.** Unū
qꝫqꝫ qd ē ꝑctm̄ hꝫ ſuū demoniū. et vnūqꝫqꝫ demoniuz hꝫ ſuū
ſupplitiū **Attēdite** ḡ o vos ſacerdotes ad qd vocati eſtis electi.
et ꝑſtituti. vt dictum eſt. et fuite deo in ſanitate et iuſtitia. vnde
Apłs Nō em̄ vocauit nos dñs in imunditiā. ſꝫ in ſanctificati
onē. vñ **Idē** **Hec** em̄ ē volūtas dei ſāctificatio vꝫ. vt ſciꝫ vnū
quiſqꝫ vas ſuū. ⁊ corpꝫ in ſanctificatiōe poſſidere. qꝫ ambulans
in via imaculata. i. in caſtitate mētꝫ et corpꝫ. h̄ mihi miſtrabit
in tāti corpꝫ miſterio. et ego dñs exaudia eū. vñ **Aug.** Quid
ꝑdeſt ſi caſtitas ſeruat in corpꝫ. et mētꝫ integritas intꝫ pollut
tur in mētꝫ. **Ceſariꝫ** Virginitas in corpꝫ nihil ꝑdeſt ſi cha
ritas a corde diſcedat et hūilitas. nec iā carnis integritas ſerua
tur. ſi aiꝫ tūoze ſupbie corꝫꝑiſ. **Her.** Supba caſtitas nō eſt
vera caſtitas. ſꝫ ornātū dyaboli ꝑſtibulū **Aug.** Aduertite o
vos ſacerdotes in quāta puritate et tremoze debetis accedē ad
iſtud ſacrificiū. ad qd chriſtꝫ accēſſurꝫ ſanguinē ſudauit ꝑ an
guſtia vbi ipſe ſacerdos mirabilis et ineffabilis obtulit **Un̄** dica
t cū ꝑpheta **In** toto corde meo exqꝫſtui te **Cor** mōm crea i me
deus. i. reſtaura. et ſpiritum rectum innoua in viſceribus meis
vt te perfecte diligere et digne laudare merear.

*Quandam
combustio*

Quid ḡ dicendū ē de ſacerdotibꝫ manifeſte cohabitāt
bꝫ cū mlieribꝫ vñ adulteris vñ fornicātibꝫ. vñ ꝑꝑrias
oues violātibꝫ. vñ ebriof. vel laſciuis. ⁊ ſecularibꝫ pluribꝫ nego
tijs et vanitatibꝫ implicat **Comittim** em̄ cōſcientijs ꝑꝫꝫ. et
eoz ꝑrelatis **Piero.** Alieni erroris nō eſt noſtrū reddere rōnez.
ſed ꝑlatoꝫ **Her.** Integritati tue ſis diligēs explorator nō ali
ene. **Quid** ergo de illis iudicādū ē qꝫ ſponſā chriſti violāt. **Pie
ro.** Sicut celeſtiꝫ eſt ſacroſanctā ecclēſiā temerarie deſtrueret **ꝫ
domū ꝑbeiciā. ita celeſtius eſt ſponſā chriſti violare ꝫ ſponſaz
ꝑꝫmi** **Stoſa** ſup **Leuiticū** **Cū** dyabolus ſup omī peccato
gaudeat maxie ꝑgandet fornicatiōi et maxime in ſacerdotibꝫ

et religiosi. qui sunt ministri altaris **Hiero.** Acerbiora gehē
ne tormenta sunt. quib⁹ fornicatores et adulteri debentur. **Idē**
Quid tibi cum mulieribus tu sacerdos qui ad altare dei sa-
mularis. et in cuius loco stas. **Dic** sacerdos qui eisdem labijs
oscularis filium virginis. quibus osculatus es filiam veneris.
Iuda osculo tradis filium hominis. **Bernardus.** **O** sacer-
dos corpus tuum efficitur quotidie sepulchrum christi. quomo-
do ex ore tuo egreditur falsitas. per quod ingreditur tanta ve-
ritas. scz ipse christus. quomō oculi tui aspiciūt vanitatem qui
inspiciunt tantam veritatem. quare manus tue extenduntur
ad illicita que tractāt tenentē oīa. quare te iniurgitas ebrieta
te. qui plen⁹ esse deberes dei bōitate. **Aug.** **S**i sacerdos sit vas
incōtinentie et libidinis iuxta filiu⁹ virginis in altari statuet ido-
lum veneris. et cū ore polluto profert verba canonis. os eī e⁹
amaritudine et dolo plenum est. q̄uis eī oret cū labijs. tamē
in faciem expuit saluatoris et cū presumit sumere corpus domi-
nici in os eius pollutū. leui⁹ esset ei q̄ p̄iceret ipm in lutum.
Her. Vere sacerdotes qui in carne ambulāt deo placere nō
possūt. qui placere meretrici cupiūt et presumunt. **Idem Tur-**
pissimū est man⁹ deo dedicatas. et sacro crismate p̄secratas pu-
dendis mulier⁹ ingerere. et post hoc sacrosanctū corpus domini
cum tangere. **Canon.** Nullus presumat audire missam a pres-
bitero quē p̄ certo nouerit habere concubinam. **D. xxij. c.** **Nul-**
lus. **August.** in decretali. **xl. c.** **De** vita presbiteroz dicit. q̄ pl⁹
placet deo rugitus leonū. siue mugitus boum. et grinnit⁹ por-
corū siue suum q̄ cantus in choro presbiteroz cantantiū luxu-
riantiū. **Ergo.** in decretali. **xl. c.** **Si** quis presbiter diacon⁹ v̄l
subdiaconus iacuerit in infamia. fornicationis. ihibeo ei introi-
tum ecclesie donec satisfaciat de mala fama sua deo et populo
et si non satisfaciat inhibeo vobis ne aliquis vestrum audeat
audire officium eius. quia omnes benedictiōes vertunt in ma-
ledictiones. testante **Malachia** propheta. **Maledicam** inquit
benedictionibus vestris. quia manus vestre plene sunt sang.

uine. **Bern** **D** q̄ temerariū ⁊ q̄ nephaudū ē pollutis manib⁹
tractare filium virginis. et ore sordido sumere. **Q**ue mens nō
rapitur ad excessum. quis oculus non erubescit. quis auditus
non terretur. vbi mundi pretium p̄icitur in sterquiliniuz scet
in os immundi sacerdotis. **M**irum est q̄ talis tunc non vere-
tur angelum dei stare iuxta se qui secet eum per s̄medium. **E**t
tales bene possunt vocari presbiteri susanne. **A**ugustinus. **D**
tu indigne sacerdos noli plus me affigere peccando. plus enī
vulnus peccati tui me ledit. q̄ vulnus lateris mei. **I**dem ma-
gis delinquūt. qui iam regnantem in celis contemnunt peccan-
do. scilicet indigne corpus christi tractantes et sumentes. q̄ qui
crucifixerunt eum ambulātem in terris. non quasi crucifigen-
tes. sed quasi tanti sacramenti indigni confectores. et presump-
tuosi p̄ceptores. quia illi semel deū crucifixerunt in terris. isti
quantum in eis est indigne tractantes et sumentes. quotidie
crucifigunt. **A**mbrosius. **Q**ui indigne christum sumit. idē est
ac si ipsum interficiat. **A**ugustinus. **M**elius est spūalia penitē-
omittere q̄ indigne tractare vel tāgere. **I**dē inter oīa misericor-
die dei opera. que ab initio impensa sunt. saluti hominum. nihil
mirabilius. nihil excellentius. q̄ q̄ pro mundo crucifixus ē do-
minus. **L**eo papa. **M**agis admiranda dei humilitas q̄ sua
maiestas. **A**ugustinus. **M**inima gutta sāguinis christi sufficit
set ad redemptionē generis hūani. **S**ed ideo maior copia san-
guinis ei⁹ data ē. vt copiosior claresceret christi affect⁹ nos dili-
gēt. vñ. **Bern.** **D**z ei⁹ amor xp̄i nos diligēt. iuuuere lateris.
Et de ergo o homo quantū p̄ te datū sit. et maxime
tu sacerdos q̄ corp⁹ et sāguinā tractas dñi. **T**imendus
vō est q̄ dñs tales sacerdotes indignos vt dictū ē nō exaudiat.
p̄ magis eū ad iracundiā puocāt. vñ. **I**ldō puocauerūt eū filij
ei⁹. et nō filie. sed belial in sordibus. i. in peccatis. ideo dominū
nō placāt. sed magis offendunt eū. **N**az etiā loca sacra que tan-
gūt et calcāt q̄ diu sūt in peccatis. obstinati cōtemnāt. **Bern.**
Sacerdos sine offensa viuat. qui pro offensa iudicem de hūis

terpellat. ne offensū potius ad iracūdiā p̄uocet q̄ p̄pescat **Au**
gustinus **M**atus p̄uolūtium deus in mundo nō patit ab ho
minibus uiuentib⁹ q̄ a sacerdotib⁹ carentib⁹ scientia et bona
vita **I**dem plus placet deo ululatus canum vel lupoꝝ q̄ cant⁹
inimicoꝝ. idest clericorū malorū **G**rego **N**ihil est quod tantuz
offendat ecclesiam dei. q̄ q̄ indigni assumant ad regimen ani
marū **U**nde prelati quidam nunc t̄p̄is parum curant quos
iam ad ordines recipiant vel admittant. vel quib⁹ i sacerdotes
promouendos man⁹ imponāt **U**n̄ laici iam cleꝝ uilipendūt. ⁊
clauēs ecclesie minime curāt totāq; dignitatē sacerdotū. qz ne
gligentes et cecī sūt duces eorū. et ductores cecorū **A**p̄ls **L**auē
dū est ne cū alijs predicauerim. et ipse reprobus efficiar **P**redis
cant quidam non mechandū. et ipsi mechant. non furandū et
ipsi furant. et cetera vitia tam v̄bis q̄ factis inordinate uiuen
tes perficiunt **H**ec omnia. predicta prelatis cōmittimus. et ecc
lesiasticē correctioni corrigenda.

Nos ergo p̄lati ⁊ p̄biteri in vobis pendēt aie subdit
toꝝ vestroꝝ vobis p̄missorū **P**resbiter autē d̄r quasi p̄
bens iter gregi sibi cōmissio. v̄bo et vite bono exemplo. etiam p̄
posse t̄p̄ale subsidū **E**t nō tm̄ querat lucꝝ rerū t̄p̄alium. sed as
ninarum. pro quibus filius dei mortem sustinuit **U**nde dicit
dominus **Q**uem perditam de manu pastozis requiram.

Egitur in tertio libro regū. **L**ū regina saba in aula sa
lomonis esset intuita ordines ministrantiū ad mensaz
regalē et omnez ornatū curle et familie. p̄ze omib⁹ laudauit or
dinē pincernarum. erant em̄ vnus habitus **A**ula salomōis si
gnificat ecclesiam. regina mensā. scz summi regis. i. altare in quo
cōficiat tractat et sumitur. et fideliter ministratur sacrosanctū coz
pus christi cui mēse diuersi sacerdotes deseruiūt ⁊ angeli infini
ti. q̄ dicunt virtutes celoꝝ **H**ulus mēse. i. altaris sacerdotes sūt
pincerne. ideo debent esse vni⁹ habitus. i. vnus sancte p̄uersati
onis in aula summi regis. vt possint dicere cum psalmista **I**n do
mo domi ambulabimus cū cōsensu. i. in dei volūtate **Q**ui p̄in

cerne scz sacerdotes q̄ p̄ om̄ib⁹ sūt electi et cōstituti ad diuina
libamina infundenda et ad honozē sūmi regis et familie i fide
libus p̄pināda **Uñ** eis dicit per **pheta**: Mundamini qui fer
tis vasa dñi i p̄parate illi corda vestra in omni v̄tute et mūdls
tia interi⁹ et exterius interior per charitatē exterior per bonā
famā et honestā cōuersationē vt digni sitis bibere de manu do
mini vinū mero plenū mixto **psal**. **Laltz** me⁹ inebziās q̄ p̄cla
rus est **Laticoz** **Bibite** vinū quod miscui vobis scz in mea
passione sanguine et aqua de meo latere pfluente et inebziam
ni vino mee dilectionis nō tamen dico mero sed meracissimo
scilicet illius v̄ue de qua legitur vt biberent sanguinem
v̄ue meracissimum sanguinem filij virginis intemerate.

Que dico illius vitis q̄ dixit **Ego** sū vitis vera et pater me⁹
agricola est **Nobilis** est vinea in ouā pater celestis agricola est
Nobilis vitis filius dei est nobiles palmites scz apostoli nobi
le vinū eius cuius sacerdotes sunt pincerne scz illius sanctissi
mi vini i sanguinis christi qui pfluuit de torculari quod dñs so
lus in ara crucis dū pateretur mortē calcavit qui om̄ib⁹ scz s̄a
gumē v̄ue predicte in eum credētib⁹ p̄pinaret meracissimum
quē assūpsit hō factus de mūdissia carne gloriose v̄gis **marie**

Et vos sacerdotes pincerne veri salomonis i **tesu christi**
et camerarij et secretarij et dispēsatores ministerioꝝ
dei diligenter attēdite in quo ḡdu et dignitate sitis cōstituti s̄
sup om̄ia bona dñi. vñ **Aug**. Quid potuit deus plus facere
sacerdotib⁹ q̄ ip̄m creare tractare sumere et ministrare **Ergo**
redite ad cor et inspicite illud insigne priuilegiū v̄ue dignitatis
Quinq; em̄ sūt dignitates sacerdotū p̄ze ceteris **Primo** dicit
sacerdos quasi sacris dotatus scz sacris ordinib⁹ quia ipse ē in
sūmo gradu qui est sacerdotiū **Secūdo** quasi sacris dedit i
sacramētis ad sacrificāda sacramēta **Nā** ip̄e sacrificat sacrosan
ctū corpus dom̄icū verbis signis et prodigijs et cetera sacramē
ta **Tertio** d̄r quasi dans sacra **Dat** em̄ baptismū cōfessionem
penitentia indulgentia eucharistia benedictionē et extremā v̄n̄

ctionē **Q**uarto dicitur sacerdos quasi sacra docens. docet enim vbi
sancti euāgelij et articulos fidei. **Q**uinto dicitur sacer dux. quasi du
catū pbens. et iter populo dei ad regna celoz verbo sane doctri
ne. et vite bono exemplo. vñ vsus. **S**acris dotatus. et sacris
deditus atq; **S**acra docens sacra dans. et dux sacer esto sacer
dos. **Be.** Elegi mihi in sacerdotē dignū. mansionis habitacu
lū in vase vitreo. qz licz vitz de vill materia sit. tñ pbat clarus
sup auz et argentū. sic quilibet sacerdos quis sit peccator. tñ
plucet omib⁹ alijs reb⁹. regibus et principib⁹. et est dignior oi
creatura. **N**os estis genus electum. gens sancta. regale sacer
dotium. **P**opulus acquisitionis. non solum temporalis ele
ctionis. sed eterne predestinationis. **E**legit autem vos domin⁹
ante mūdi constitutionē qui nondū eratis nisi predestinati. **E**t
est notandum qd predestinatio nihil aliud est qd gratie vel glo
rie. preparatio scz gratie in presenti. ⁊ glorie in futuro. **Un̄ Au**
gusti. sup illo vbo elegi et pzelegi. **P**resbiter siue sacerdos. si
deus sic te elegit. redde rationē villicationis tue. quid vl quod
in hoc seculo elegeris. dum deus vltionem a te requiret. qz scri
ptum est. **C**ui plus donauit plus requiretur ab eo. -

Veneranda sacerdotū dignitas. si digne et sacerdoti
liter vixerit. intra quoz man⁹ velut in vtero vginis
fili⁹ dei incarnat. **D**e celeste misteriu. quod per vos pater et fili
lius et spūsanctus tam mirabiliter operatur. quod vno eodē
qz momento idem deus qui presidet in celo. in manib⁹ vestris
est sacrificiū. **Be.** **H**oc tam insigni priuilegio stupet celū. mira
tur terra. veretur homo horrescit infernus. cōtremiscit diabo
lus. venerat angelica celsitudo. **Q**uid ergo retribuā dño pro
omib⁹ que retribuit mihi. verbi gratia. **I**ste qui creauit me de
dit mihi creare se qui creauit me sine me. creator mediante me
Quid ergo retribuā dño pro tam singulari dono sacerdotij mi
hi impenso quod est datuz optimū et donū pfectū. quasi dicat
nescio. nisi duo minuta. scz corpus et animā. corpus in seruitu
tem et animā in laudē. vñ psal. **L**auda anima mea dñm.

Considerate ergo miserabilem vestre excellentie digni-
 tatem. q̄ vos deus non solū p̄ cetero genere ordinavit
 sed etiā p̄ cūctis creaturis quas ad laudē et gloriā nois sui
 creavit. vñ dñs **E**go constitui te sup gentes et regna vt euellas
 peccati maculā. ⁊ edifies corda hoim penitentiā agere volen-
 tū. et dispdas errores et plantes virtutes in animab⁹ viuificā-
 dis. vñ dñs **E**go vos elegi de mūdo et posui vos ad grām vt
 eatis volendo. et fructū afferatis fideliter opando. et fruct⁹ ves-
 ter maneat in eternū p̄gregādo. **Be.** Nullus fructus carior
 deo est q̄ fructus aiaz. p̄ quibus mortē sustinuit fili⁹ dei. **Q**ui
 em̄ deo in om̄ibus hoimib⁹ lucrant aias per baptismū. regene-
 rant per confessionē. et per penitentiā reuocāt. et eos sacramen-
 to eucharistie cibant. quasi dicat nullus nisi sacerdotes. **Mal-**
thias Labia sacerdotū custodiunt scientiā scz dei. qz angel⁹ do-
 mini exercitūz est. **A**ngelus in p̄uersione angel⁹. In diuina
 rū gratiaz actione. angelus in ardoze charitatis. angelus i sub-
 lectionis humilitate. **S**alua reuerentia angeloz. quoz infinit⁹
 est numerus. dico q̄ maiores estis q̄ angeli. ⁊ precellitis dig-
 nitatē eoz largo mō loquēdo. **C**ui nāq; āgeloz tradidit de⁹ qd̄
 datū ē sacerdoti. s. **Q**uodcūq; ligaueris sup terrā erit ligat⁹
 sup. **O**ra due sunt clauē. scz scientie et po. **E**t in celis
 testatis. date a dño beato petro. et ceteris hoimib⁹. non
 om̄ib⁹. sed solis sacerdotibus et successoribus suis. licet em̄ so-
 lus de⁹ pctā remittat. tamē nūq; vl̄ raro sine suis ministris. s.
 sacerdotibus. **Q**uod potest p̄bari per leprosos. quos cū dñs
 mūdasset dixit. **T**e ostendite vos sacerdotib⁹. et hūiliter obedi-
 te. et dum irent mūdati sunt. **P**robari etiā potest p̄ lasaz. quē
 cū dñs suscitasset a mortuis dixit discipulis suis. soluite eum et
 finite abire. **E**t quare ipse dñs nō soluit eū a vinculis cordis q̄
 soluerat eum a vinculis mortis. et quare nō iussit mariā ⁊ mar-
 tham sorozes eius soluere. vel iudeos cognatos eius. qui erant
 ei p̄p̄nquiores debito naturali. q̄ discipuli domini. **P**er hoc es
 uidenter patet et p̄bat q̄ solis sacerdotib⁹ a dño data est pote-

Dni Janus
 S. Donby a q̄
 nullus

Iste qui in infero
 xiiii folia cu p̄gno est X